

ARPA

Haziran 2021

Dünya Arpa Verileri (bin ton)

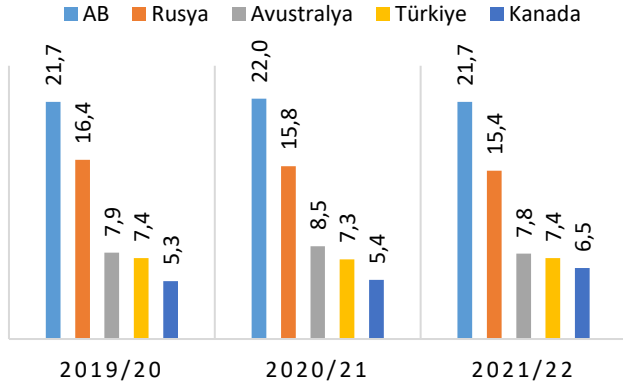
	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21 ¹	2021/22 ²	Değişim (%) ³
Alan (bin ha)	47.509	48.846	51.379	51.731	51.235	-1,0
Verim (ton/ha)	3,0	2,9	3,1	3,1	3,1	0,0
Üretim	143.215	139.435	156.698	159.738	157.306	-1,5
Tüketim	146.458	140.047	154.901	159.144	158.159	-0,6
Yılsonu Stokları	21.427	20.076	21.640	21.596	20.116	-6,9
İthalat	28.453	25.269	28.022	32.132	32.374	0,8
İhracat	28.000	27.181	29.388	32.647	33.017	1,1

Kaynak: USDA, (Erişim:02.06.2021), ¹/Tahmin, ²/Öngörü, ³/Verisi bulunan son iki pazarlama yılının değişimini göstermektedir.

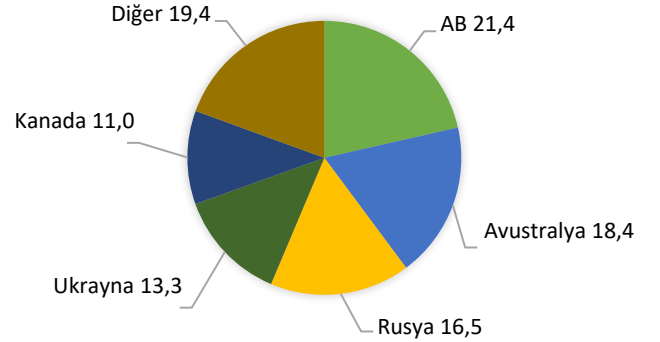
Arpa, hayvan yetiştiriciliğinde yem ihtiyacını karşılamada ve malt sanayinde önde gelen hububatlarından birisidir. Ayrıca insan gıdası olarak da az miktarda tüketildiği bilinmektedir. Dünyada arpanın üretimi ve ekim alanı değerlendirildiğinde son yıllarda AB ilk, Rusya ikinci sıradadır. USDA verilerine göre 2020/21 sezonunda AB'de 55,3 milyon ton, Rusya'da 20,6 milyon üretim olmuştur. AB'nin üretimde %35,3 ile ilk sırada yer almasında AB ülkelerinde arpa veriminin yüksek olmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Dünya arpa ekim

alanları göz önüne alındığında 2021/22 sezonunda bir önceki sezona göre %1 azalma olacağı öngörülmektedir. Söz konusu azalışta AB, Rusya ve Avustralya'da ekim alanlarının bir önceki yıla göre azalması etkili olacaktır. 2021/22 sezonunda arpanın tüketimi bir önceki sezona göre %0,6, üretimi %1,5 azalacağı öngörülmüştür. 2021/22 sezonunda ithalatta %0,8, ihracatta ise %1,1 oranda artış meydana geleceği öngörülmektedir. Yılsonu stoklarında ise %6,9 oranında azalma olacağı öngörülmektedir.

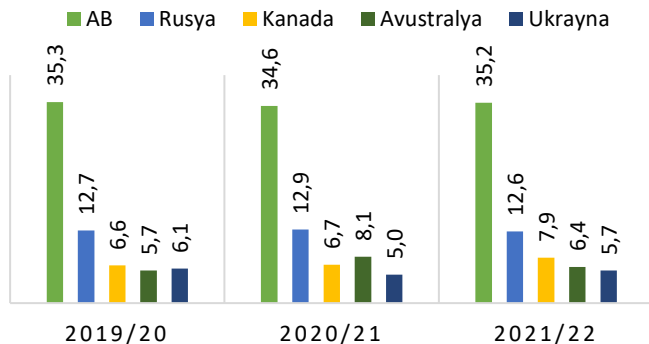
Arpa ekim alanında göre önemli ülkeler (%)

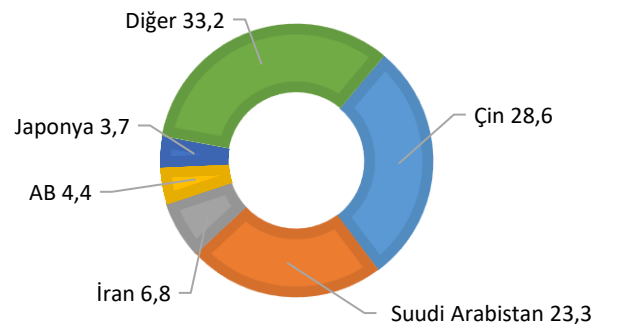
Ülkelere göre dünya arpa ihracatı (2020/21, %)

Arpa üretiminde önemli ülkeler (%)

Ülkelere göre dünya arpa ithalatı (2020/21, %)

USDA verilerine göre 2020/21 ticaret sezonunda arpada en çok ithalat gerçekleştiren beş ülke sırasıyla Çin, Suudi Arabistan, İran, AB ve Japonya olup, en çok ihracat yapan beş ülke ise sırasıyla AB, Avustralya, Rusya, Ukrayna ve Kanada'dır. Aynı sezonda toplam ithalat 32,4 milyon ton, toplam ihracat ise yaklaşık 33 milyon ton olarak kaydedilmiştir. 2021/22 sezonunda ise ithalatın 32,9 milyon ton, ihracatın ise 33,7 milyon ton olacağı öngörülmektedir.

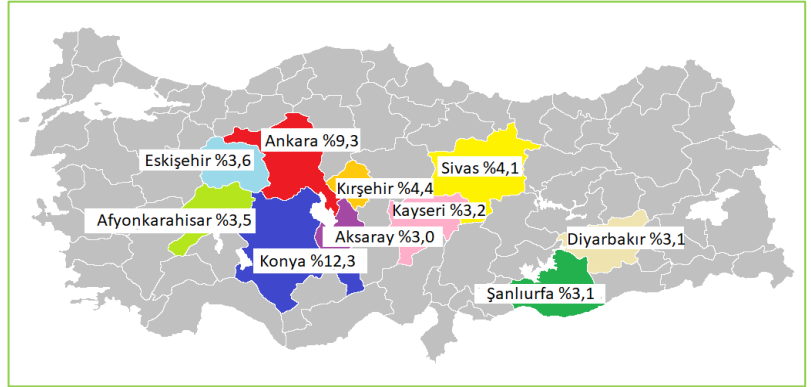
USDA Hububat Dünya Piyasaları ve Ticareti, Haziran-2021 raporuna göre Çin ve Suudi Arabistan dünya arpa ithalatının yaklaşık olarak %52'sini karşılamaktadır. Türkiye ithalatta önde gelen ülkelerden olmayıp dünyada en fazla arpa ekim alanlarına sahip ülkeler arasında dördüncü, arpa üretiminde altıncı, arpa tüketiminde ise dördüncü sıradadır.

Türkiye Arpa Verileri (bin ton)

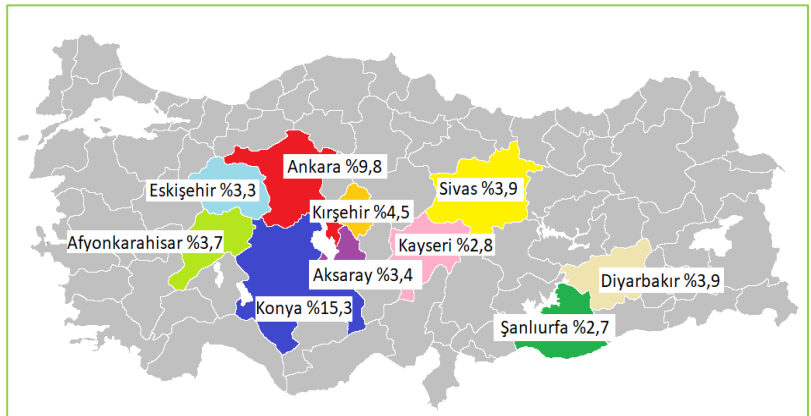
	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	Değişim (%) ¹
Alan (bin ha)	2.784	2.740	2.425	2.612	2.869	9,8
Verim (kg/da)	287	245	293	268	265	-1,1
Üretim	8.000	6.700	7.100	7.000	7.600	8,6
Tüketim	7.064	7.061	7.401	6.951	7.536	8,4
İthalat	107	208	863	522	978	87,4
İhracat	21	48	39	295	35	-88,1
Yeterlilik Derecesi (%)	106,5	89,2	90,2	94,7	94,8	0,1
Stok Değişimi	542	-602	98	-145	552	480,7

Kaynak: TÜİK (Erişim:26.05.2021), ¹/Son iki pazarlama yılının değişimini göstermektedir. Piyasa dönemi Haziran-Mayıs

Arpa ekim alanları: Arpa ekim alanları 2020 yılında bir önceki yıla göre %7,9 artarak yaklaşık olarak 31 milyon dekar ulaşmıştır. Türkiye'de arpa ekim alanlarında 2020 yılında %12,3'lük paya sahip olan Konya 3,9 milyon dekar ile birinci sırada, Ankara 2,9 milyon dekar ile ikinci, Kırşehir ise 1,4 milyon dekar ile üçüncü sırada yer almaktadır. Türkiye arpa ekim alanlarında Şanlıurfa'nın payı 2020 yılında bir önceki yıla göre %3,4 azalmıştır.

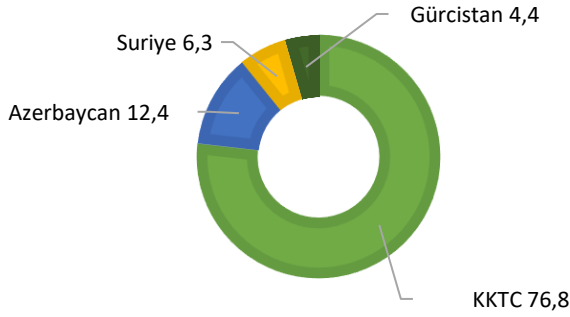

Arpa üretimi: 2020/21 sezonunda Türkiye'de arpa üretimi bir önceki sezona göre %11,9 oranında artarak 8,3 milyon ton seviyeye ulaşmış, arpa verimi ise 268 kg/dekar olarak gerçekleşmiştir. Arpa üretimi sıralamasında yer alan ilk on il, toplam üretimin %53,3'ünü oluşturmaktadır. Bu iller arasında en yüksek verim 400 kg/dekar ile Tekirdağ'da elde edilmiş olup, İstanbul 370 kg/dekar verim ile ikinci, Kırklareli 361 kg/dekar ile üçüncü sırada yer almıştır.

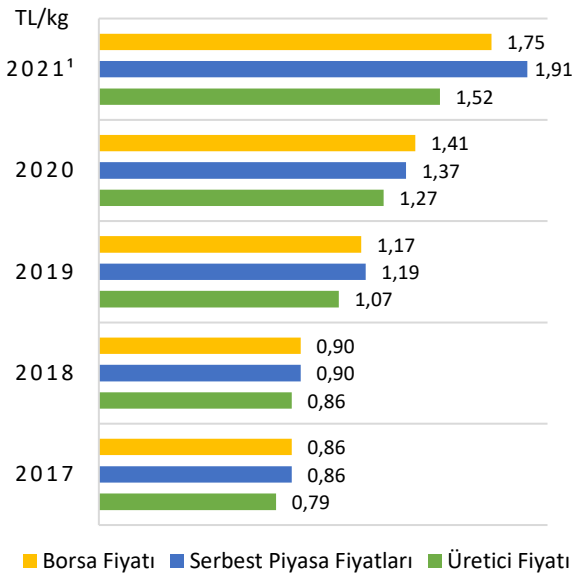
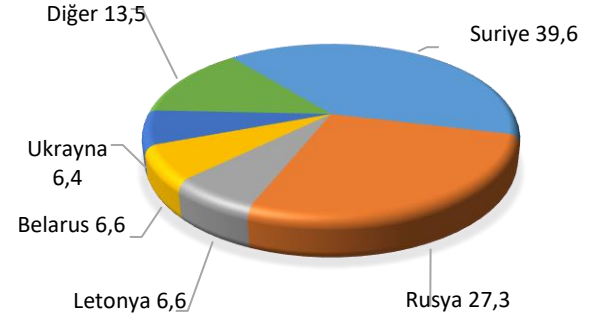

Türkiye'de Arpa Dış Ticareti: Arpa ihracatı 2020 yılında 4.019 ton, ithalatı ise 890.063 ton olarak gerçekleşmiştir. Arpa ihracatı 2021 yılı ilk beş ayında 39.803 ton olarak gerçekleşmiştir. İhracatın yaklaşık %99'u K.K.T.C. ile yapılmıştır. Arpa ithalatı 2021 yılı ilk beş ayında yaklaşık 320.806 ton olarak gerçekleşmiş olup, ithalatta yaklaşık 211 bin ton (%65,7 pay ile) ile Rusya Federasyonu ilk sırada yer almaktadır. İthalatta Rusya'dan sonra yaklaşık olarak 52 bin ton ile Almanya, 34 bin ton ile Danimarka, 12 bin ton ile Ukrayna, 9 bin ton ile Fransa ve 3 bin ton ile Suriye gelmektedir.

Türkiye'nin ülkelere göre arpa ihracatı (2020, %)

Türkiye'nin ülkelere göre arpa ithalatı (2020, %)

TÜİK verilerine göre 2021 yılı Mayıs ayında 1,65 TL/kg olan arpa üretici fiyatı bir önceki aya göre %6,5, önceki yılın aynı ayına göre %37,5 oranında artmıştır. Türkiye'de arpa üretici fiyatı 2021 yılı ilk beş aylık ortalamasına göre 1,52 TL/kg olup, 2020 yılı aynı döneminden %26,7 fazladır. TMO arpa alım fiyatı 2017 yılında açıklanmamış, 2018'de 0,83 TL/kg, 2019'da 1,10 TL/kg, 2020'de 1,275 TL/kg olarak açıklanmış, 2021'de ise 1,750 TL/kg olarak açıklanmıştır. Borsa fiyatlarında TMO verileri dikkate alınmış olup 2021 yılı Mayıs ayında 2,34 TL/kg olan arpa fiyatı bir önceki aya göre %23,2 artmış, önceki yılın aynı ayına göre değişmemiştir. Serbest piyasa fiyatlarında da TMO verileri değerlendirilmiş olup 2021 Haziran ayında 2,49 TL/kg olan arpa fiyatı bir önceki aya göre %12,5, önceki yılın aynı ayına göre %89,8 oranında artmıştır. 2021 yılı ilk altı ay ortalaması 1,91 TL/kg olup 2020 yılı ilk altı ay ortalamasına göre %41,5 artmıştır.

Kaynak: TÜİK, TMO verileri, ¹/Üretici fiyatı ilk beş ay ortalaması, borsa fiyatı ve serbest piyasa fiyatları ise ilk altı ay ortalamasıdır.

Türkiye'de Arpa Destekleme Politikaları: 2020 yılı "Bitkisel Üretim Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ" kapsamında Fark Ödemesi Desteği 2020'de 10 krş/kg olarak belirlenerek bir önceki yıla göre değişmemiştir. Mazot Desteği 19 TL/da, Gübre Desteği 16 TL/da, Sertifikalı Tohum Kullanım Desteği 16 TL/da, Organik Tarım Desteği 3. kategori ürünler arasında yer alan arpa için ürün sertifikası bireysel 10 TL/da - ürün sertifikası üretici grubu ise 5 TL/da olarak belirlenmiştir. Bir önceki yıla gübre desteği göre %100, sertifikalı tohum kullanım desteği %88,2 artırılmıştır. Toprak Analiz Desteği, 2020'de çiftçi kayıt sistemine kayıtlı olan 50 da ve üzeri tarım arazilerinde, her 50 da alan için bir analiz olmak üzere, analiz başına 40 TL olarak belirlenmiş olup önceki yıla göre herhangi bir değişme olmamıştır. Son beş yılda arpaya verilen destek 2016 yılına göre yaklaşık %125 oranında artmıştır.

Yıllar	Verilen Destek (TL/kg)					Toplam
	Fark Ödemesi	Sertifikalı Tohum	Toprak Analizi	Gübre	Mazot	
2016	0,050	0,035	-	0,045		0,130
2017	0,050	0,029	0,003	0,014	0,044	0,140
2018	0,050	0,032	0,003	0,015	0,056	0,156
2019	0,100	0,032	0,003	0,030	0,072	0,238
2020	0,100	0,060	0,003	0,060	0,071	0,294

Kaynak: TOB verilerinden TEPGE hesaplamaları

	2016	2017	2018	2019	2020
Arpa Fiyatı (TL/kg)	0,69	0,79	0,87	1,07	1,27
Arpa Fiyatı + Destek (TL/kg)	0,82	0,93	1,02	1,31	1,56
Gübre Fiyatı (TL/kg) (DAP)	1,47	1,54	2,38	2,65	2,63
Mazot Fiyatı (TL/lt)	3,85	4,69	5,78	6,43	6,07
Tohumluk Fiyatı	1,30	1,47	1,58	1,85	2,40
1 Kg arpa ile alınabilecek girdi miktarı (kg)					
Arpa/Gübre	0,47	0,51	0,36	0,40	0,48
Arpa + destek/Gübre	0,56	0,60	0,43	0,49	0,59
Arpa/Mazot	0,18	0,17	0,15	0,17	0,21
Arpa + destek/Mazot	0,21	0,20	0,18	0,20	0,26
Arpa/Tohum	0,53	0,54	0,54	0,53	0,53
Arpa + destek/Tohum	0,63	0,63	0,64	0,65	0,65

Kaynak: TOB ve TÜİK verilerinden TEPGE hesaplamaları

Arpa Girdi Pariteleri

2020 yılında 2019 yılına göre 1 kg arpa ile alınabilen gübre %20, mazot miktarı %23,5 artmıştır. 1 kg arpa ile alınabilen tohum miktarı değişmemiştir.

Destekler dahil arpa girdi paritelerinde ise bir önceki yıla göre gübrede %20,4, mazotta %30 artış olmuş, tohum paritesi değişmemiştir.

Mazot paritesinde gözlenen artışın sebebi, arpa üretici fiyatındaki ve destek miktarlarındaki artışın girdi fiyatlarındaki artış oranlarından yüksek oluşudur.

GENEL DEĞERLENDİRME

USDA verilerine göre 2021/22 sezonunda dünya arpa ithalatının 33 milyon tona, ihracatının ise yaklaşık olarak 34 milyon tona ulaşacağı, Türkiye'nin arpa ekim alanının 38 milyon dekar, üretiminin ise 7,7 milyon ton olacağı tahmin edilmektedir. Arpa kullanımı genellikle Türkiye'de yem amaçlı olarak tercih edilmekte olup, 2019/20 döneminde yaklaşık 6,5 milyon ton yemlik arpa kullanımı olmuştur. Hayvancılıkta yem amaçlı arpa kullanımı doğrudan fiyatla bağlantılıdır. Türkiye'de arpa ekilişi, alan büyüklüğü bakımından olarak buğdaydan sonra ikinci sırada gelmektedir. Bölge düzeyinde en çok İç Anadolu Bölgesi'nde üretilmektedir. İç Anadolu Bölgesi'nde arpa ekim alanının artmasında diğer tarım ürünlerinin üretiminde kullanılan kimyasalların (ilaç ve gübre gibi) fiyatlarının artması etkili olmuştur.

Türkiye'de 17 Aralık 2020 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan İthalat Rejimine Ek Karar doğrultusunda arpaya uygulanan gümrük vergisi 30 Nisan 2021 tarihine kadar %0 olarak uygulanmıştır. Bu durum sektörel talebin

karşılanmasında ve iç piyasa fiyatlarını düzenlenmesinde önem taşımaktadır.

USDA verilerine göre Ekim-Şubat arasındaki kümülatif yağış miktarı bir önceki yıla göre %38 azalmıştır. Türkiye'de 2020/21 sezonunda arpanın en çok üretildiği bölgelerde yaşanan kuraklığın üretimde azalmaya neden olacağı tahmin edilmektedir. TÜİK, 2021 Bitkisel Üretim 1. Tahmin verilerine göre 2021 yılında arpa üretimi bir önceki yıla göre %6 oranında azalarak 7,8 milyon ton olacağı tahmin edilmektedir. Bu düşüşün aksine 2020/21 döneminde Türkiye'de yem sektörünün arpaya olan talebin artacağı beklenmektedir. Türkiye'de 2020 yılında arpaya verilen gübre desteği iki katına çıkarılmış, sertifikalı tohum kullanım desteği ise %88,2 artırılmıştır. Bu artış arpa üretiminin sürdürülebilirliği, girdi maliyetlerindeki kaygıların azalması açısından oldukça önem taşımaktadır. TMO verilerine göre arpanın 2021 yılı Mayıs ayı ortalama borsa fiyatı bir önceki aya göre %23,1, bir önceki yılın aynı ayına göre ise %83,6 artarak 2.388 TL/ton'a ulaşmıştır.

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ (TEPGE)

Enstitümüz tarım, gıda, çevre ve kırsal kalkınma konularında ekonomik araştırmalar yaparak ve/veya yaptırarak başta T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı olmak üzere, kamu ve özel sektörde karar alıcı birimleri bilgilendirmeyi, böylece araştırma sonuçlarına dayalı politikalarla/kararlarla ülke tarımının gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bilgi çağının gereklerini yerine getirebilen, konusunda üzerine düşen görevleri yapmaya yetkin ve güçlü bir kurumsal yapıya ulaşmayı hedeflemektedir.

<https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge>

Bilgi için: Samet EGİLMEZ, samet.egilmez@tarimorman.gov.tr, +90 312 2875833